

L'ombra de mossèn Cinto



En som hereus

El lema de la Quinzena Literària de Folgueroles és "Som hereus de la llengua de Verdaguer". Aquest cap de setmana hi ha diversos actes, com per exemple una caminada popular. Més informació a www.verdaguer.cat.

La Diputació de Barcelona i l'Ajuntament signen un conveni que permetrà fer un nou projecte museogràfic a Vil·la Joana, on va morir el poeta Jacint Verdaguer

Mossèn Cinto és ben present. Aviat, en els anys vinents, un dels llocs més relacionats amb ell, tot i que va passar-hi molt poc temps, Vil·la Joana, serà objecte de grans canvis. Vil·la Joana, que pertany a la xarxa de museus del Museu d'Història de Barcelona (Muhba), pren protagonisme perquè la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de la ciutat han signat un conveni segons el qual la institució supramunicipal farà una aportació econòmica que permetrà repensar aquest racó verdaguerià. La xifra definitiva no es té, tot i que es parla d'entre 4 i 5 milions d'euros. El projecte d'ha d'executar en aquest mandat. Segons estipula l'acord, els diners que s'hi invertiran han de servir per fer un projecte que convidi a la reflexió i afavoreixi "una mirada integradora sobre les relacions existents entre l'espai urbà, l'entorn natural i les narratives, les poètiques i els imaginaris construïts per la creació literària i artística". L'actuació s'emmarca en el projecte La Casa Verdaguer de Literatura, Ciutat i Natura, adreçat a escolars, estudiosos i creadors, així com a la ciutadania en general. A més a més de la mostra expositiva que tindrà l'equipament, la rehabilitació de Vil·la Joana permetrà destinar part de l'espai a centre d'activitats vinculades a la creació literària. Serà, en definitiva, una posada al dia que superarà l'eclecticisme expositiu actual. I fins i tot un cert regust folklòric que cal actualitzar.

Aquesta visió d'anar fent de Vil·la Joana un espai literari que no sigui només record, sinó que es projecti cap al futur, ja s'està treballant de fa temps. Apunta Carme Garcia, directora de Projectes del Museu d'Història de Barcelona (Muhba, www.museuhistoria.bcn.cat): "Fa quatre o cinc anys s'intenta fer un plantejament que incorpori, a la mostra de la vida de Verdaguer, els escriptors actuals... Ho hem estat treballant amb el PEN Club. Es vol fer un lloc d'estada, i que hi puguem haver un escriptor sènior resident i dos escriptors joves." Això permetria que hi hagi una activitat literària viva. "El que represen-

ta literàriament Verdaguer, la Renaixença, té molt a veure amb la creació, si no, queda mort... Per al museu és molt important, perquè permet relacionar el patrimoni històric amb els patrimonis literaris, que també ens expliquen, d'alguna manera, la ciutat. I convertir-ho, tot plegat, en un fet viu. Són les línies de treball que s'obren en un museu del s. XXI, per mantenir el record de Verdaguer ben viu, amb una vitalitat que permeti que l'espai sigui de llarg recorregut." Des de fa quatre anys, al voltant de la data de la mort del poeta, el 10 de juny, es fan unes jornades de literatura.

Vil·la Joana, on va morir, és notícia, doncs. I també és notícia Folgueroles, on va néixer, perquè està celebrant la seva tradicional trobada dedicada al poeta, la Quinzena Literària. La festa homenatge a Verdaguer ha adquirit, aquest any, un to reivindicatiu. Com s'explica en el programa, "Som hereus de la llengua de Verdaguer és el lema de l'exposició que es podrà veure a l'Escola Mossèn Cinto i que recull activitats que defensen la immersió lingüística i reafirmen el compromís de la societat envers la nostra llengua". Fins al 9 de juny es pot veure l'exposició *Veus silenciades, veus rescatades*, a la sala de plens de l'Ajuntament. Aquesta tarda, i en el marc de la presentació d'aquesta exposició, es fa la conferència *Dir sense por. La llibertat d'expressió*. Els actes s'allarguen fins al 10 de juny. Demà, a les 12 h i a les 20 h, a la Casa Museu Verdaguer, es projecta la



pel·lícula *El venedor de records*, de Cané, Crusats i Casadevall, un projecte del Centre per a la Normalització Lingüística d'Osona. A les 17 h, a l'ermita de la Damunt es fa una trobada de lectures i improvisacions poètiques i musicals, sota el títol de *Flors del desvari*. Per diumenge s'ha organitzat la caminada popular *A les envistes del Ter: Verdaguer i Martí i Pol*. Inclou un passeig per Roda de Ter, esmorzar i lectura poètica, i visita a l'ermita de la Damunt, on es farà la cloenda i



Els últims dies del poeta de la

Renaixença En primer terme, la façana de Vil·la Joana. A sota, a l'esquerra, el llit on va morir Verdaguer. A la dreta, un bust de mossèn Cinto MUHBA



de les històries més tèrboles. Va ser un drama, per a ell i per als de la casa.”

Del Palau Moja, Verdaguer va passar a la reclusió a la Gleva, per ordre de les autoritats eclesiàstiques. D'allí va marxar al cap de dos anys, i va ser castigat amb la prohibició de celebrar missa... Després van venir la seva autodefensa i la posterior rehabilitació. Un cop rehabilitat, Verdaguer va ser enviat a l'església de Betlem. Ironies de la vida: davant per davant del Palau Moja... Betlem, una altra visita obligada, resseguint el pas de Verdaguer. La seva presència allí és invisible. No sabem trobar una placa, un record, de la seva estada.

S'acosten els darrers dies de la seva vida. Fem cap a Vil·la Joana. Allí, a la serralada de Collserola, la memòria de mossèn Cinto s'il·lumina de ple. No hi ha ombra. A la casa que li va donar acollida per caritat, s'hi adrecen curiosos, turistes i també, es pot dir així, devots. Objectes, com el llit on va morir. Obres seves exposades, documents... Josep Bracons, cap del departament de col·leccions del Muhba, comenta: “Una setmana abans de morir, Jacint Verdaguer era un home proscrit, per a les elits de Barcelona. Però acaba tenint l'enterrament popular més multitudinari. És com una acusació contra aquells que l'havien rebutjat. Per això a Vil·la Joana ha quedat una petjada tan forta: la seva mort es converteix en una acusació. I per això, el lloc on va morir és un espai de memòria perpètua.” *

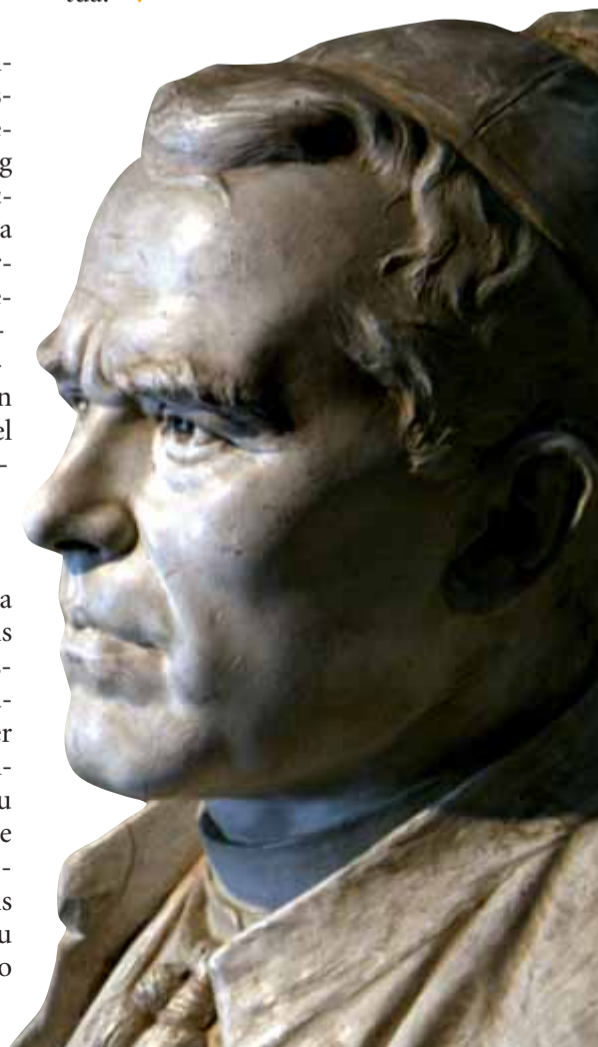
una lectura poètica. El diumenge 9 de juny, tothom està convidat a anar a la font del Desmai, on es farà un altre recital poètic, *Ara és demà: la ginesta floreix*, organitzat pel Patronat d'Estudis Osonencs. El dilluns 10 de juny, data de la mort del poeta, se celebra el Dia de la Memòria.

Barcelona i Verdaguer

Controvertit. Aquest seria un bon terme per definir Jacint Verdaguer, mossèn Cinto. Nascut, com dèiem, a Folgueroles, prop de Vic, el 17 de maig de 1845, i mort a Vil·la Joana, a Vallvidrera, el 10 de juny de 1902. Entre les dues dates, una vida de producció literària, de relacions socials i eclesiàstiques complexes, que inclouen l'exaltació i el rebuig, la reclusió i el clam popular... Poeta del poble ple de contrastos. Verdaguer i els contrastos. Ombra sobre llum. Es poden agafar les seves publicacions i fer una immersió, i es poden també resseguir les seves passes per Barcelona. Fem una passejada. Primera parada, el Palau Moja, enmig de la Rambla de Barcelona –tot i que l'entrada principal és pel carrer de la Portaferrissa–. És la seu de la Direcció General de Patrimoni Cultural. Les estances de sotes alts, plenes de pintures i filigranes de fusta, són d'un gran atractiu ara, que sembla que ja està tot vist. Quin impacte causarien fa segles? Com seria quan hi va viure mossèn Cinto? Va ser capellà familiar de la casa del marquès de Comillas durant anys. Es conserven mobles de l'època i el petit

oratori en què celebrava missa. Durant anys, i aixoplugat pels seus mecenes, va desenvolupar un talent prolífic: *Idil·lis i cants místics* (1879), *Llegenda de Montserrat* (1880), *Canigó* (1885)...

Un viatge a Terra Santa, expliquen alguns biògrafs, marca un abans i un després. Verdaguer patriota, Verdaguer literat... I Verdaguer religiós. Segons el pròleg de Ramon Pinyol i Torrents a *Jacint Verdaguer: poesia i prosa* (Pirene, 1995), cap a 1886, arran d'un viatge a Palestina, “Verdaguer va començar a sofrir una crisi interior que es va manifestar en un canvi de vida que el va portar a mig abandonar l'activitat literària i a dedicar-se a la recerca d'un camí de santificació. Intensifica l'oració, el dejuni, la confessió i l'almoïna. Precisament com a capellà domèstic del marquès de Comillas una de les seves obligacions era repartir les caritats del senyor [...] Va posar-se en contacte amb una mena de secta que afirmava que rebia revelacions sobrenaturals i que practicava els exorcismes sense autorització eclesiàstica. Verdaguer va quedar completament seduït per aquest grup i va adoptar una sèrie d'actituds que van provocar el disgust del seu mecenes, Claudi López”. Amb paraules de Joan Rosàs, responsable de la Secció de Coordinació Museística i Protecció de Béns Mobles, i guia en aquesta visita al Palau Moja: “No es pot entendre mossèn Cinto sense la seva presència en aquesta casa... El final de la seva estada conforma una



Pedres i més

Vil·la Joana pot ser exemple d'una línia de treball. Josep Bracons, cap del departament de col·leccions del Muhba, explica: “Es tracta de no treballar només amb el patrimoni històric, les pedres i els monuments, sinó d'obrir-se a nous patrimonis, com el literari, el gastronòmic, musical, paisatgístic...”